SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 178. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 17, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ВЕРЕСНЯ 1988 Ч. 178. РІК XCV.

СОБОРНИЙ МОЛЕБЕНЬ У ВАШІНҐТОНІ ОЧОЛЯТЬ ПЕРВОІЄРАРХИ

Владика Мстислав

Владика М. Любачівський

Вашінґтон. — З Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні інформують, що до участи у триденних крайових відзначеннях у Вашінґтоні у днях 7-го, 8-го і 9-го жовтня запрошено первоієрархів, почесних голів Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні, владик і духовенство усіх українських віровизнань.

Комітет отримав вже запевнення особистої участи у святкуванні двох первоієрархів, Блаженніших Мстислава Скрипника, Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви і УПЦ в ЗСА, та Патріярха і Кардинала Мирослава І. Любачівського, який приїде на ці урочистості з Риму. У повідомленні сказано, що обидва первоієрархи очолять в неділю, 9-го жовтня ц.р., Соборний Молебень для підкреслення української єдности, сили і важливости цих Українських Днів у столиці З'єднаних Стейтів Америки, свободолюбної країни на яку Україна і українська діяспора покладає великі надії. Тому треба докласти усіх зусиль, щоб крайове відзначення 1000-ліття Християнства в Україні випало величаво, достойно, масово, зорганізовано, бо цим українці не тільки відзначать гідно цю історичну подію, але оборонять українську правду, що її вороги стараються приховати, або присвоїти.

Соборний Молебень буде відправлений у неділю, 9-го жовтня біля пам'ятника Т. Шевченка, між вулицями „П" і 22-ою Н.В.

988 1988

Перший наклад касет концерту у Лінкольн Центрі вичерпується

Джрзі Сиуі, Н.Дж. — Залишилося вже невелике число першого накладу касеток зі звукозаписом великого релігійного концерту для відзначення 1000-річчя Християнства в Україні, що відбувся в нюйоркському Лінкольн Центрі в неділю, 14-го лютого ц.р., і вдуре був повторений 28-го лютого ц.р., в Атланті, Джорджія. Виконання звукозапису є технічно бездоганним і вповні віддає велич цього небуденного концерту, котрим так величаво відзначено цей 1000-літній ювілей.

Цілість концерту, комплет з двох касеток за 20 дол., можна ще замовити у Фундації ім. Мазепи: Mazepa Foundation, Inc., 272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N.J. 07078; Tel.: (201) 376-5140 залучуючи до оплати ще додатково 1.50 на поштову пересилку.

За додаткових 10 дол. можна набути: 1) люксусово видану книжечку яка включає поему „Неофіти" Т. Шевченка в українській, англійській, французькій і німецькій мовах, статтю В. Барки про „Неофіти" та біографії Т. Шевченка і композитора М. Кузана, творця ораторії „Неофіти", що становить другу частину концерту; 2) пропам'ятну кольорову афішу роботи графіка Христини Зілинської; 3) пропам'ятну програмку концерту зі знімками. Поодиноко ці речі продаються по 10 дол.

З Фундації ім. Мазепи повідомляють, що якщо будуть дальші замовлення на касетки, випродукується другий наклад.

В Оттаві будбудеться науковий симпозіюм

Оттава. (С. Яворський). — В п'ятницю, 7-го жовтня ц.р., в приміщенні Оттавського університету, 122 Lamoureux Hall, 651 Cumberland St., відбудеться науковий англомовний симпозіюм на тему „Християнство в українській історії та культурі". Симпозіюм триватиме від 9-ої год. вранці до 6-ої год. вечора.

На першій сесії, якою провадитиме о. д-р Йосип Андріїшин, ректор Української Католицької Семінарії, св. Духа в Оттаві, виступатимуть проф. Ігор Шевченко (Гарвардський університет) з доповіддю „Християнізація Руси з візантийської точки зору" та проф. Франк Сисин (Гарвардський університет) з доповіддю „Формування модерної української культури (XVI — XVII століття)".

На другій сесії, якою вестиме проф. Богдан Будурович (Торонтонський університет), доповідатимуть проф. Роман Єринюк (Колеґія св. Андрея, Манітобський університет) на тему „Українське православ'я та Російська Церква (XVII — XVIII століття)" та проф. Іван-Павло Гімка (Альбертійський університет) на тему „Греко-Католицька Церква в Галичині і на Закарпатті під владою Габсбурґів (1848-1918)".

Третя сесія, яку вестиме проф. Лері Блек (Карлтонський університет), включатиме доповіді проф. Богдана Боцюркова (Карлтонський університет) на тему „Справа церковної незалежности (автокефалії) в українсько-російських стосунках від 1917 року" та д-ра Романа Сольчаника („Радіо Свобода", Мюнхен) на тему „Совєтська влада та Українська Католицька Церква".

На четвертій і останній сесії, що нею вестиме проф.

(Закінчення на стор. 3)

ПЕРЕГОВОРИ ДЛЯ ОБ'ЄДНАННЯ ГРОМАДИ В ЗСА ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Ню Йорк. (Є.С.). — Чергові переговори в справі об'єднання української громади в ЗСА відбулися тут з участю представників УККА, УАКРади та Конференції Безсторонніх Організацій: ред. Ігнат Білинський, та д-р Аскольд Лозинський — УККА, Євген Стахів, Роман Данилюк і Володимир Процик — УАКРада, д-р Степан Ворох, д-р Ярослав Падох, інж. Юрій Базилевський та інж. Іван Хамуляк - КБО.

Учасники обговорювали п'ять досі нерозв'язаних справ, а саме: права й обов'язки почесного президента, пост екзекутивного віцепрезидента, пост скарбника, членство деяких Відділів у Крайовій Раді, склад Номінаційної комісії.

Одначе переговори не дійшли до узгіднення цих п'яти справ, тому учасники наради рішили одноголосно продовжувати і закінчити переговори про об'єднання в одну централю після відбуття 15-го Конґресу УККА.

На попередніх 12-ох засіданнях представників УККА, УАКРади та Конференції Безсторонніх Організацій вже устійнено склад Екзекутиви та Президії об'єднаного УККА, за виїмком поданих вгорі п'яти точок, та узгіднено новий статут УККА.

Чикаґо готується до концерту Тисячоліття

Чикаґо. — Громадський Ювілейний Комітет Тисячоліття в Чикаґо інформує, що ювілейні врочистості в цьому місті і стейті Ілліной закінчаться великим концертом, що відбудеться в неділю, 16 -го жовтня ц. р., в репрезентативній авдиторії Оркестра Голл.

В концерті Тисячоліття виступить спеціяльно зорганізований 100-членний хор, який провадить уже понад рік проби під диригентурою Романа Андрушка. В репертуар хору входять „Псальми Русланові", муз. Бориса Кудрика, слова М. Машкевича, „Владико неба і землі", муз. С. Гулака-Артемовського, „Поема про Україну" муз. А. Давидовського, слова Т. Шевченка і „Гимн Тисячоліття", муз М. Федорова, слова Зореслава в супроводі симфонічної оркестри під батутою Р. Андрушка.

Піяністка Лідія Артимів виконає також з оркестрою „Слов'янський Концерт" Бориса Лятошинського. Вершком концерту буде прем'єра в Америці передового сучасного композитора Валерія Кікти на мотиви українських колядок, щедрівок і веснянок. цією частиною програми у виконанні оркестри, як і сольовим виступом піяністки Л. Артимів керуватиме маєстро Володимир Колесник з Торонто.

Концерт підготувала окрема комісія під головуванням Ірини Квірмбах-Ґаврик. Щоб дати можливість взяти участь у концерті також позамісцевій публіці, концерт відбудеться в неділю по полудні в год. 3-ій. деякі парафії і громади організують приїзд автобусами до Оркестра Голл. Квитки на концерт вже можна набувати в українських фінансових установах Чикаго й околиць („Самопоміч", „Певність" та їхні філії) у ціні: льожа 60 дол., партер 35 і 30 дол., 1-ий бальконн 25 і 20 дол. та ґалерія 15 дол.

Концерт Тисячоліття заповідається в Чикаґо, як музична подія року в цьому місті. Українці відзначать високомистецьким показом своєї музичної культури цю найбільшу дату історії України. Концерт закликає всіх взяти участь та запросити приятелів неукраїнців.

Балтиморський Комітет Тисячоліття пропонує англомовну брошуру

Балтимор (Б.С.). — Під заголовком „В 988 році охрищено Русь - Україну, а не Росію" була видрукована заходами балтиморського Комітету Тисячоліття Хрищення України англомовна брошура д-ра Богдана Корчмарика при кінці 1987 року. На терені Балтимору розлано кілька тисяч цієї брошури під час українських фестивалів та інших виступів на зовнішньому відтинку.

Цього року літом, тим разом накладом Комітету Українського Фестивалю, появилося третє, поправлене і доповнене, видання цієї добре удокументованої праці відомого історика д-ра Б. Корчмарика.

В брошурі автор збиває джерельними даними московську теорію „триєдиної Руси", доводить, що Київська Русь, не була колискою „трьох братніх народів". На підставі праць істориків, включно з російськими, автор стверджує, що охрищено корінну Русь, а не колоніяльні землі, та доказує, що формування російського народу тісно пов'язане з московським князівством, яке постало в другій половині XIII століття (по занепаді Київської Руси).

Ця 16-сторінкова брошура (в трьох кольорах, 17 ілюстрацій, дві мапи) надається для поширення серед англомовних співгромадян для оборони української історичної правди і для протидії московській кампанії за „1000-ліття хрищення Росії".

Комітет пропонує іншим українським громадянам скористати з цієї брошури її замовити її для поширення серед своїх англомовних співгромадян. Ціна брошури — мінімальна, бо покриває лише сам друк (до 99 брошур по 20 центів, 100- 18 дол, 200 — 35 дол. і т.д.) Чеки слід виписувати на Ukrainian Festival, а замовлення слати на адресу: 3611 Hamilton Ave., Baltimore, Md. 21214; tel.: (301) 426-3063.

Парафія в Нюарку організує автобуси до Вашінґтону

Нюарк, Н. Дж. — З нагоди урочистих святкувань 1000-ліття Хрищення України у Вашінґтоні в суботу, 8-го жовтня ц.р., парафія місцевої церкви св. Івана Хрестителя замовила автобуси, щоби включитися у маніфестаційний похід. Автобуси від'їжджають з площі біля школи св. Івана Хрестителя о год. 6:15 ранку, а з **Вашінґтону повернуться о** год. 6-ій по полудні, цього ж самого дня, щоб приїхати до Нюарку біля год. 10:30 вечора. Кошт подорожі автобусом туди і назад виносить 30 дол. від особи. Зголошення разом з оплатою приймаються до 5-го жовтня ц.р. Чеки слід висилати до: **Andrew Keybida, 19 Rutgers St., Maplewood, N.J. 07040; tel.: 762-2827.**

Мешканці Красноярська скаржаться М. Ґорбачову

Москва. — Повертаючися з півторамісячних вакацій, проведених у Криму, Міхаїл Ґорбачов відвідав сибірське місто Красноярськ. Такі поїздки і зустрічі з місцевими мешканцями, приурочені до закінчення вакацій, стали у чергового совєтського лідера правилом. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер вбачає в них бажання показати, що генеральний секретар не втрачає зв'язків з народом, хоч про його місце перебування протягом останніх шести тижнів совєтські люди нічого не знали.

Нинішня поїздка М. Ґорбачова, яку Келлер називає „агітаційною", відрізняється від попередніх тим, що центральне телебачення вперше за всі роки перебування генерального секретаря при владі показало мільйонам телеглядачів, як прості совєтські люди звертаються до партійного лідера зі скаргами на тяжкі побутові умови і дефіцит продуктів харчування. „Зайдіть у наші крамниці, Михайле Сергійовичу. В них нічого немає!" — крикнула, звертаючися до Ґорбачова, жінка з натовпу, що зібрався на узбіччі дороги, коли там зупинився автомобіль генсека і Ґорбачов вийшов, щоб „поринути в гущу народного життя".

Якийсь мужчина підтримав землячку: „Скрізь одні черги! За м'ясом, за ковбасою, за всім!" — поскаржився він.

Хоч ці скарги не адресовані особисто Ґорбачову, загальне незадоволення і втрата довір'я, як пише Б. Келлер, загрожують тим, що обіцяні економічні реформи Ґорбачова можуть зав'янути, ще не розкрившись у повній мірі.

На думку журналіста, М. Ґорбачов виглядав посвіжілим і відпочилим. На закиди і скарги він реагував спокійно, не втрачаючи привітливости і доброго настрою. „Розумію вас, знаю про що ви говорите", — відповідав він мешканцям Красноярська.

Раніше, зауважує Келлер, під час пишно розреклямованих поїздок керівників по країні їм показували відремонтовані помешкання і крамниці, полиці яких вгиналися від привезених напередодні товарів. Репортаж про поїздку Ґорбачова у Красноярськ, включений у вечірню інформаційну програму „Час", явно був розрахований на те, щоб переконати людей в безсторонності і об'єктивности Ґорбачова.

Після одного з найбільш бурхливих обмінів думками з розгніваними мешканцями Красноярська хтось з натовпу голосно запитав: „Чи покажуть все це на телевізії, чи знову половину виріжуть? Скажіть нам правду!"

Ґорбачов щиро усміхнувся і відповів: „Я цим не командую".

Інша група мешканців поскаржилася генеральному секретареві на надто високі ціни у приватних продуктових крамницях і ресторанах, що їх називають кооперативними. Ґорбачов став, однак, на захист своєї політики, а заодно і власників приватних підприємств і сказав, що зменшення цін можна очікувати лише тоді, коли подібних підприємств стане багато.

Журналісти зауважують, що в минулому, роблячи подібні поїздки по країні після відпустки, Ґорбачов використовував їх для того, щоб виступити з черговою важливою „програмною" промовою, присвяченою якійсь новій актуальній проблемі. Не виключено, що в найближчі дні він виголосить таку промову.

У СВІТІ

В БУРМІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ заколоти і демонстрації. В середу 14-го вересня, понад 100,000 демонстрантів домагалися уступлення теперішнього уряду очолюваного президентом Мавнг Мавнгом. Речники демонстрантів зустрілися з представниками уряду і передали їм петицію, яку раніше підписали 25,000 осіб з вимогою, щоб теперішній уряд розписав парляментарні вибори, допустив інші політичні партії до участи і здемократизував цілу систему правління. Демонстранти скандували: „Геть з фашистським урядом", „ми хочемо демократії" та інші гасла.

ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕГОВОРІВ у Польщі між урядовими представниками і речниками підпільної „Солідарности" з метою закінчення робітничих розрухів і поправи економіки взагалі, покищо неясні. Уряд не дуже спішиться визнати „Солідарність", профспілку, яка дотепер стояла поза законом, але з другої сторони іншого виходу немає, бо „Солідарність" поставила везнання у формі передумови до розмов. Представник уряду Єжи Урбан заявив, що переговори ледве чи відбудуться скоро, бо „Солідарність" крім визнання профспілки, висунула ще й інші передумови і почала виступати тепер, як речник багатьох інших неробітничих організацій. Значить роля „Солідарности" збільшилася і таким чином її представники хочуть репрезентувати у переговорах широкі круги польської спільноти, включно із об'єднаннями літераторів, художників, університетських викладачів, студентської молоді тощо. Такої аномалії немає ніде у світі, — заявив Урбан і у принципі засудив поведінку діячів „Солідарности".

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Ізраїля Шімон Перез зустрінувся з прем'єр-міністром Великобританії Маргарет Тачер. Перез прибув до Лондону з офіційною візитою. Він має намір відвідати також інші західньоевропейські країни з метою невтралізувати вплив Ясіра Арафата, керівника Палестинської Визвольної Організації, який останньо виступав з промовою на повній сесії Европейського парляменту. З виступом запросили Арафата соціялісти, які вважають, що Европа повинна вислухати усіх сторін, а не тільки опінії Ізраїля. Крім виступу Я. Арафат і його дорадники зустрічалися з багатьма представниками Західньої Европи. Кореспонденти інформують, що Великобританія повністю підтримує плян замирення на Близькому Сході, що його висунули З'єднані Стейти Америка.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Швеції вислало до Москви протестну ноту проти підкладення агентами КҐБ підслухових апаратів в будинку шведської амбасади. Виступаючи на крайовий програмі телевізії прем'єр-міністер Швеції Інґвар Карльссон заявив, що виявлені факти можуть причинитись до погіршення шведсько-совєтських зв'язків, якщо Стокгольм не отримає задовільного вияснення від міністерства закордонних справ СССР. Із совєтської сторони Ґеннадій Ґерасімов, представник міністерства, заявив закордонним кореспондентам, що намає жадних доказів, що працівники державної служби безпеки СССР займалися підкладанням апаратів. Шведи кажуть, що це не перший випадок з підкладанням підслухової апаратури агентами КҐБ під будинки закордонних амбасад.

Л. ВАЛЕНСА ВІДБУВ ДРУГУ РОЗМОВУ З Ч. КІЩАКОМ

Варшава, Польща. — Керівник підпільної „Солідарности" Лех Валенса, профспілки, яка була заборонена законом в 1982 році після великих робітничих страйків, демонстрацій, зударів з поліцією і військовими частинами й проголошенням вийняткового стану в Польській Народній Республіці, відбув другу розмову з міністром внутрішніх справ Чеславом Кіщаком у четвер, 15-го вересня ц.р. і домовився з ним про започаткування цілої серії розмов між представниками „Солідарности" і уряду на тему економічних і політичних змін в Польщі.

В тому самому часі офіційний журнал, стисло контрольований комуністичними цензорами, помістив інтерв'ю з Л. Валенсою, у якому керівник „Солідарности" намагався, якнайбільш ясно з'ясувати теперішнє положення профспілки, кажучи, що керівники профспілки не мають жадних амбіцій, вони готові співпрацювати з урядом, якщо цей дійсно піде на поширення свободи в багатьох ділянках життя, в першу чергу в ділянці економіки і політичної свободи. Одним словом, Л. Валенса запропонував компроміс. „Солідарність", мовляв, може тимчасово почекати з визнанням, бо інтереси народу і його потреби все повинні стояти на першому місці. Журнал „Конфронтація" був зорганізований в цьому році і, як виходить з його дотеперішньої політики й тактики, він містить тільки такі статті, інтерв'ю, аналізи, коментарі тощо, яких не можна знайти в офіційних урядових газетах.

Менш більш в такому дусі проходила друга рунда розмов між Валенсою і Кіщаком. Перший заявив, що „Солідарність" може почекати з визнанням, якщо уряд негайно розпічне серію переговорів про економічні, політичні і суспільні зміни в країні. „Ми все це можемо почекати", — заявив Валенса, бо в народі профспілка має тривку підтримку, яка, на його думку, радше зростає. Цієї заяви потребували комуністична партія і уряд, як спраглий води, бо вони тепер можуть в ЦК ПКП, уряді і соймі покликатись на концесії профспілки в користь комуністичної партії. Отож переговори тепер зможуть відбуватися без жадного зобов'язання зі сторони комуністів і без надії „Солідарности" на визнання в майбутньому.

Деякі консервативні члени керівництва „Солідарности" і чимало членів злиowані і затурбовані, що ген. Ч. Кіщак й інші польські офіційні партійні й урядові особи дуже прихильно приймали Л. Валенсу і відносно відкрито говорили з ним про проблеми і труднощі, які треба буде осунути, щоб підняти на вищий рівень польську економіку і поступово вводити у політику Польщі і у громадський сектор тактику плюралізму, тобто збільшення свободи і централізації влади. З другої сторони Валенса і чимало його прихильників кажуть, що основана ціль була осягнута, а тепер треба очікувати на переговори і результати. Якщо вони наступлять, то визнання „Солідарности" прийде само собою під тиском спільноти.

Американці вперше приглядалися до совєтського вибуху

Вашінґтон. — У середу вранці, 14-го вересня на совєтському полігоні біля Семипалатинського здійснено підземний атомний вибух, якому вперше приглядалися американські експерти, котрі стежили за випробуванням і вимірювали силу вибуху.

Агентство АП повідомляє, що потужність заряду була майже в десять разів більша, ніж атомна бомба, скинута на Гірошіму. Заряд потужністю 100-150 кілотонн помістили в підземну шахту глибиною 624 метри. Американська делеґація знаходилась на відстані всього лиш чотири кілометри від епіцентру вибуху. Це дало їм змогу бачити, як над степом піднялася хмара червонавої куряви і відчули підземний поштовх, від якого подекуди вилетіли шибки з вікон. Американці розповідають, що почували себе незатишно, оскільки не звикли перебувати так близько від місця атомних випробувань, бо в Неваді командний пункт віддалений від епіцентру випробувань на 45 кілометрів.

Обидві делеґації, перевіривши свою апаратуру, повідомили, що експеримент був успішним і, що зібрані дані будуть сприяти ратифікації договорів про обмеження потужности атомних випробувань. Для опрацювання даних американська делеґація потребує часу не менш одного місяця. Для виміру потужности вибухів вона користується іншими методами, ніж совєтська делеґація. Американці закладають спеціяльний кабель поряд з атомним зарядом, а потім визначають потужність вибуху по деформації цього кабеля. Совєти користуються сейсмографічним устаткуванням.

В АМЕРИЦІ

УРЯД ОПУБЛІКУВАВ ДАНІ про сприятливий розвиток американської економіки, саме, що торговельний дефіцит країни обнизився до 9.5 біл. дол. в місяці липні ц.р., що являється найнижчим місячним спадом від 1984 року. Звіт Департаменту торгівлі виказує також найнижчий рівень імпортів від січня ц.р., що причинилося в 95 відсотках до загального поліпшення. Аналітики також задоволені сповільненням експорту в літньому сезоні, бо за їхніми твердженями це має тенденцію обнижувати ризико надто посиленої економіки і різкої інфляції. Такі позитивні економічні показники зразу вплинули позитивно на біржі.

ПРОВІДНИКИ КАМПАНІЙ ОБИДВОХ президентських кандидатів, губернатора Майкла Дукакіса і віцепрезидента Джорджа Буша, дійшли до узгіднення в справі їхніх публічних дебат. У наслідок цього узгіднення президентські вибори вступили у найбільш рішаючу фазу, де виборці вперше зможуть об'єктивно придивлятись і прислухатись до обидвох кандидатів.

ПІВДЕННІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ, що граничать з Мехіканською затокою такі, як Тексас, Луїзіяна, Місісіпі, Алабама і Фльорида, очікували злбиження нищівного гурагану „Ґілберт" **який на своїй руйнуючій дорозі через Ямайку і мехіканський півострів Юкатан залишив вже 50 людських жертв. Як заявляють метеорологи, цей гураган є найсильнішим що навістив західню півкулю в цьому столітті, а тому, що цей гураган зосереджує свою нищівну енергію у дуже вузьке русло, то названо його „потворним торнадом".**

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make checks or money order payable to Svoboda
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зріст опозиції у Польщі

Після того, як кількатижневі страйки в Польщі — не тільки в портових доках, але й у промислах — вугілля і сталі — загрозили паралічем економіки та зударами на вулицях, уряд генерала Войцеха Ярузельського запросив провідників нелеґальної робітничої спілки „Солідарність" на розмови „про майбутність країни", погодившись включити в ці розмови також проблеми леґалізації „Солідарности". Лєх Валенса, звичайний робітник у портових доках Ґданська, виявив розум і хист справжнього лідера. Він зрозумів, що треба поширити базу „Солідарности" і вивести її з вузьких меж, що звужуються до робітничої спілки. Тому він запросив на нараду представників інтелектуального світу — професури, літератури, з журналістики і мистецтва. І Лєх Валенса міг похвалитися величезним успіхом: увесь польський інтелектуальний світ, уже не підпільної законспірованої преси, але люди, що становлять стрижень всієї культури Польщі, заявили свою повну підтримку і льояльність до поставленою поза законом „Солідарністю" та проголосили спільну заяву, в якій звернули увагу панівній комуністичній владі, що будь-які конструктивні реформи в ділянці економіки можливі тільки в атмосфері свободи із незалежними робітничими спілками. У цій декларації не поставлено точки над „і", що треба залеґалізувати „Солідарність", як незалежну від уряду і компартії професійні спілки, але такий висновок цієї декларації був для всіх очевидний.

Уряд генерала Ярузельського опинився у страшенне трудній ситуації. І коли він вирікся пляну зламати страйковий рух поліційними і військовими репресіями, то зробив це напевно з доручення від Москви, якій було б страшенне не на руку, коли б у Польщі прийшло до кривавого зудару між страйкарями і поліцією та військом і коли б про ті заворушення заговорив весь світ. Але ж з другого боку у компартії Польщі з її Політбюром у проводі, є також „ліві" і „праві", принципіялісти й опортуністи чи пак реалісти, і леґалізація „Солідарности", поставленої поза законом, та скасування створеної урядом підчиненої йому леґальної робітничої спілки — це була би явна капітуляція.

Тому покищо уряд не дав відповіді на декларацію польських інтелектуалів, ані не дав відповіді Лєхові Валенсі, який виразно заявив, що спершу треба перевести леґалізацію „Солідарности" і на такій базі нараджується спільно про всі потрібні для добра країни реформи.

Польща займає у совєтській імперії особливе місце, бо тільки почерез територію Польщі може Москва зберігати контакт із Східньою Німеччиною і Чехо-Словаччиною. У лісах Польщі стоять постійно — читали ми — дві-три совєтські дивізії ніби для охорони комунікації між СССР і названими західніми сателітськими державами. Але совєтських вояків на вулицях міст Польщі не видно. У Москві здають собі справу, що совєтська військова уніформа в очах кожного польського патріота — це своєрідна провокація. Польща ще тим особливіший сусід СССР, що там, у Польщі, могутнім силовим чинником є Католицька Церква. Вона формально, за договоренням між Папою Павлом Іваном II; польським патріотом, і Ярузельським не втручається у внутрішні політичні справи. Але і комуністичному урядові у Польщі і всьому світові відомо, що Церква у Польщі підтримує „Солідарність" та що вона ворожа комуністичному атеїстичному режимові. Не забулося вбивство польськими каґебістами о. Є. Попєлюшка, який проповідував боротьбу проти атеїзму.

Нам, українцям, треба стежити за розвитком подій у Польщі, бо там є поважна українська громада, там є переселені силоміць на „відзискані землі" лемки, кров з крови і кість з кости частина українського народу. І ще є друга, глибша і поважніша причина нашого зацікавлення подіями у Польщі. Це Прометеєва ідея, завжди актуальна. Якщо думаємо про відродження ізбереження ні від кого незалежної української держави, то це можливе тільки спільним фронтом поярмлених Москвою народів. Від 80-го року, року народження робітничого руху „Солідарність" настрої у Польщі супроти українців значно змінилися. Українці в Польщі мудро зробили, що заявилися за „Солідарністю" і вся підпільна польська преса і література змінила своє відношення до українців. Цей процес ще не завершений на сто відсотків, але реальний і помітний. І тому ми, українці, в діяспорі співчуваємо „Солідарності" і бажаємо перемоги у зударі з накиненою Польщі комуністичною владою.

Д-р Вікентій Шандор

ЯК ТВОРИТЬСЯ В СВІТІ ПРОТИУКРАЇНСЬКА ОПІНІЯ?

II.

12-го січня 1939 року, тобто в добі мадярсько-німецьких медових місяців, улаштував Папський нунцій у Будапешті в честь Гортія обід, на який були запрошені амбасадори Америки й Англії. Там мала місце широка дискусія, про яку подаємо витяг із звіту американського амбасадора Монтгомері до Вашінгтону.

Following the luncheon tendered by the Papal Nuncio in honor of the Regent engaged Mr. Montgomery and the British Minister in joint conversation for a considerable lenght of time. "The Regent volunteered that Hitler was a madman and that Germany was bringing the world to chaos; that Germany was fomenting anti-Hungarian opinion in Ruthenia to prepare the way for Germany's expension in that direction, and that a deep-laid German plot existed which had found expression at Munkacs"... "That country (Німеччина — В.Ш.) had educated Ruthenians in Germany and sent them back to their country as paid agents to foment anti-Hungarian opinion and to prepare the way for Germany's expansion in that direction"... "I asked if His Higness thought Hungary would remain neutral in the event of war, to which he answered that as long as he had the breath of life he would keep Hungary neutral". (National Arcive, Washington, D.C. Legation of the United States of Amerika, Budapest, January 12, 1939). („Після обіду, що його дав Папський нунцій в честь Реґента, Реґент зайняв пана Монтгомери і британського міністра спільною бесідою протягом довшого часу. Реґент від себе сам сказав, що Гітлер — це божевільний і що Німеччина несе світові хахос; що Німеччина роздмухує протимадярські настрої в Рутенії (тобто в Закарпатті. — В.Ш.), щоб приготувати шлях для німецької експансії в цім напрямку і що існує глибокосхована німецька змова, що знайшла свій вислів у Мукачові"... „Ця країна (Німеччина. — В.Ш.) вишколювала рутенців-русинів і давала освіту русинам у Німеччині та посилала їх назад до їхньої країни як платних аґентів для підбурювання антимадярських настроїв і для підготовки шляху для німецької експансії в цім керунку".... „Я запитав його світлість, чи він думає, що Мадярщина залишиться невтральною в разі вибуху війни, на що він відповів, що, як довго є хоч іскорка життя в ньому, він утримуватиме Мадярщину невтральною").

Гортієві дуже залежало на тому, щоб протимадярське становище Карпатської України та її населення представили обом амбасадорам за німецьку протимадярську інтригу, а не за вияв національних і державних аспірацій українців. У той час із Карпатської України в Німеччині були на студіях три або чотири студенти. Один з них живе в ЗСА, а один в Канаді.

Реґент, голова держави, допустився того, що свідомо казав неправду перед дипломатичними представниками двох світових потуг і Папським нунцієм на нарід і уряд Карпатської України, стараючись при тім вибілювати себе. Ніхто з тих офіційних і неофіційних чинників, що читали й досі читають ці звіти у Вашінгтоні й Лондоні, не припускають, що це є від початку до кінця звичайна неправда. Сліди тієї брехні залишились і, напевно, служать і сьогодні для напастей проти українців по іншій лінії, в іншій формі, але з тим самим змістом.

Горті правильно передбачав, що у випадку окупації Мадярщиною, Карпатська Україна буде ставити спротив, щоб відібрати в нього протимадярське вістря, він представив українське бажання волі й державности як інтригу Гітлера, як акцію вихованих Гітлером студентів-аґентів. Багато таких перекручень і брехень проти українців кружляє сьогодні в світі, і вони повинні бути нами правдиво насвітлені. Життя, проте показує, що наші дотеперішні зусилля в цім напрямку не вистачальні. Оборону національної чести мусимо вести не тільки словами, хоч і правдивими, але історичними документами, і ними доказувати нашу правду. А таких документів є багато, тільки треба їх позбирати й відповідно використовувати. Такі акції можна вести тільки державницьким стилем праці, центрально, а не через поодинокі та ще й роз'єднані комітети.

У нашій дійсності маємо для такого спростовування всі потрібні дані, бракує тільки доброї волі, щоб сісти за спільний стіл і ці, такі болючі проблеми, спільно обговорювати, вирішувати й полагоджувати. Сьогоднішня ворожа і неґативна опінія довкола української справи створена свідомо й пляново нашими ворагами з прицілом на майбутнє, коли українська справа знову виникне в світі актуальною міжнародною політичною проблемою.

Українська справа є сьогодні найбільшою, досі політичною не вирішено проблемою Европи. Нашим загальним першої черги обов'язком є знайти для неї в міжнародному політичному світі належне за її значенням місце. А ми не можемо цього зробити нашим роз'єднанням та політичним хаосом. Ми мусимо знайти формулу для покликання одного спільного речника нашої справи на зовнішньополітичному форумі.

Якщо ми досі не були ще спроможні покликати до життя постійного спільного речника, то життя тепер нас змушує до того, щоб це вчинити — створити ад-гок політичний комітет. Такий комітет розглядав і вирішував би час до часу у потребі за спільним узгідненням, проблеми всенаціонального та державного характеру й значення, і, як такі, представляв би у світі наше однозгідне становище. Таким чином при добрій волі, без надщерблення партійних інтересів, зможемо виступати в світі як державнотворчий чинник, чого нам досі відмовлювано.

Наша історія вчить нас, що занедбаний у політиці час не можна наздогнати. Тому тепер найвища пора покинути дрібні внутрішні проблеми, перестати битися за межу, бо можемо програти все поле!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про людей, — хмаринок на обрії

Скільки їх уже є тепер цих „хмаринок" — людей із нашої спільноти, які були добре відомі її члени ім'я яких кожний знав, яких поважали, вітали, саджали на почесні місця, писали про них у нашій пресі.

Аж прийшов момент, коли старість і недуга упімнулися за свої права, нікому бо не вдалося залишитися вічно молодим. Колись раніше такий момент рівнявся скорій смерті — сьогодні, при усіх здобутках медицини і піклуванні, життя продовжене. У деяких осіб воно позначене великою користю, бо допомагає їм довгі літа бути активними і для спільноти.

Однак не всім дане таке щастя. Останніми роками ми могли завважити, як і певно багато із наших читачів завважило це саме, що із українського життя „позникало" багато провідних одиниць. Ні, вони не померли, бо тоді всі довідалися б про цю сумну вістку, бо тоді писали б про них і про їхнє сповнене посвяти життя.

А вони саме, немов хмаринки затрималися на овиді, десь зависли у просторі поміж життям, а смертю, заховалися із своєю неміччю від нас усіх і так у самоті та забутті докінчують свої дні.

Час від часу хтось згадає у розмовах чи роздумуваннях про одного чи другого із тих „забутих", поставить питання, що із ними сталося, як вони тепер живуть, чому їх ніде не можна побачити та нічого про них дізнатися. І тоді відповідь, що „краще не питати", що, „краще не відвідувати, щоб не перелякатися зміни, що у цих осіб зайшла". Буває, що навіть близька родина забуває про цих, відтятих від життя, а що вже говорити про спільноту.

Хто знає сьогодні, як докінчує свої дні відомий кожному наш корифей театру, як почуваються у старечому домі колишні професор-літературознавець, чи дружина відомого політичного провідника? Хто поцікавився останніми роками самітного життя приятеля пластової молоді, хто старається облегшити долю самітної старенької жінки, яка колись стільки допомагала іншим?

Усі вони тут, але вже не між нами, а скільки ще таких про яких ми не знаємо, їхнє бо життя не було ніколи публічне, а скромне, родинне?

Їхні імена появляються щойно знову тоді, як ця остання тоненька нитка, яка тримала їх на цьому світі ввривається. Тоді йдемо гурмою на панахиди, виголошуємо палкі прощальні слова із переліченням усіх заслуг „славного покійника", пишемо посмертні повідомлення і спомини. Тоді на короткий час знову пригадуємо собі тих колись славних людей, запевняємо, що „пам'ять про них залишиться назавжди" і... на другий день вже про цю обіцянку забуваємо.

І тут пригадується американський вірш, що його свого часу десь записала нам д-р Маруся Бек на тему того, щоб виявляти людині признання тоді, коли вона ще живе і повна свідомости, а не коли вона не може вже почути тих усіх прихильних слів. Вірш призабувся, але його „рефрен" дзвенить і досі в ушах „Коли маєш сказати людині щось гарного скажи тепер, скажи тепер..."

Мимоволі насувається настирливе, сумне питання: чи ми сказали тим досить, кому треба було і то тоді, коли ці громадяни були серед нас, коли були ще вони у повній свідомості і не ховалися зі своєю немічню у темні закутки?

Тепер вони вже поза скобками громадського життя. Вони вже десь на обрії хмаринками, що стають щораз менше виразні, щоб невдовзі розплинутись у вічність.

О-КА

Володимир Сушко

ВСІ ДО ВАШІНҐТОНУ НА НАШЕ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Правильно сказав Крайовий Комітет Тисячоліття Християнства в Україні у своєму заклику („Свобода" з 12-го серпня ц. р.), що намічене на 7-го, 8-го, 9-го жовтня ц. р., центральне відзначення у Вашінґтоні ювілею Тисячоліття Хрищення Київської Руси-України є вийнятково важне для всіх українців, бо воно „відбудеться у столиці наймогутнішої країни, на яку постійно є звернена увага світу і де перебуває і працює провід Америки". Тому Крайовий Комітет і додає з надією, що „наша багатотисячна присутність у Вашінґтоні напевне приверне на себе увагу, нехай навіть частинно, світу, політичних провідників Америки і засобів масової інформації".

В дусі цього заклику Крайового Комітету доцільно буде звернути увагу на ще один аспект потреби багатотисячної присутности нас усіх у Вашінґтоні в днях 7-го, 8-го, 9-го жовтня.

Українська спільнота у вільному світі сьогодні вже не є сама. Ми вже маємо серед урядових і громадських діячів Америки прихильних нам людей. Вони, починаючи від президента Реґена, вже не від учора підносять при різних нагодах свій авторитетний голос в обороні українських правозахисників і наших переслідуваних Церков. Годі їх усіх вичислити тут поіменно. Імена таких, як **Ричард Шифтер з Державного департаменту, чи членів Конгресу, як Денис ДеКонсіні, Стені Гоєр, Дон Риттер, Вілліям Ліпінскі і десятки інших є добре відомі українській громаді.**

Наш приїзд до Вашінґтону напевно не мине їхньої уваги. Можливо дехто з них і візьме участь у відзначенні нашого Тисячоліття. Наша багатотисячна присутність буде для них доброю нагодою переконатися, що ми є національно зріла спільнота, а з нашого боку нехай ця наша присутність буде виявом нашого признання їм за їхню вже зроблену працю в обороні української правди. Був би гарний жест якби Крайовий Комітет обдарив їх при тій нагоді англомовною книжкою про наше Тисячоліття, от хоч би своїм спільно разом зі „Смолоскипом" недавнім дійсно гарним і кольоровим виданням „1000 Років Християнства в Україні". Це все, без сумніву, лише скріпило б в них охоту продовжувати їхню працю і надалі. А вона була і є великої ваги.

Щоб не бути голослівним, згадаймо лише два недавні важніші виступи урядових діячів Америки в нашій обороні.

В січні минулого 1987 року Державний департамент опрацював і видав друком спеціяльний документ ч. 59 про „Переслідування Совєтами Української Католицької Церкви", згадуючи в ньому теж і про знищення Української Автокефальної Православної Церкви. Цей звіт Державного департаменту стверджує, що всупереч усім совєтським твердженням про „самоліквідацію", Українська Католицька Церква мимо переслідувань живе і розвивається і є сьогодні найбільшою перешкодою совєтським намаганням створити „один радянський народ". Цей великої ваги публічний документ американського Уряду є доступний усім заінтересованим.

Напевно ще живою є в нашій пам'яті недавня, бо з весни цього року спільна конґресова резолюція в справі Тисячоліття (ч. 235 в Сенаті і ч. 429 в Палаті Репрезентантів). Вона перейшла в Сенаті одноголосно 4-го березня, ц. р., а згодом пізніше переважаючою більшістю і в Палаті Репрезентантів. 2-го травня президент Реґен підписав її, надаючи їй тим своїм підписом законної сили.

Цю резолюцію вніс в Сенаті сенатор з Арізони Д. ДеКонсіні, а в Палаті Репрезентантів конгресмен з Іллиной Вілліям Ліпінскі. Як знаємо, ця резолюція натавровує переслідування віруючих в совєтській Україні, закликає членів Уряду ЗСА не брати офіційної участи в заплянованих совєтами святкуваннях 1000-ліття так довго, як довго Українська Католицька і Православна Церкви не будуть ними леґалізовані в кінці з нагоди 1000-ліття Християнства Київської Руси, вона вітає український нарід з його відзначуванням цієї історичної події в його історії.

Як можна було сподіватися, вже сам факт внесення такої резолюції викликав невдоволення і негайну реакцію Москви. Роля донести це невдоволення до відома американському проводові припала Валентині Шевченко, голові Президії Веховної Ради УССР. Зі своїм супровідним листом адресованим до спікера Палати Репрезентантів Джима Райта, вона переслала йому ще в березні ц. р., зая-

(Закінчення на стор. 4)

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Конкурс для молоді

Літо скінчилося і надходить осінь. Відчинилися школи і наші діти почали науку.

Український Народний Союз завжди підтримував нашу молодь і студенство, а особливу великодушність УНСоюз виявляє супроти учнів, учительства „Рідної Школи" та супроти самої установи „Рідна Школа" в цілій країні.

Цього року, в році Тисячоліття, УНСоюз улаштовує конкурс українських есеїв й афішів для наших учнів середніх та початкових шкіл. Тема конкурсу: „Яке значення має Тисячоліття Християнства України для мене? Конкурс відкритий в Америці і Канаді для усіх шкіл українознавства і всіх інших шкіл, у яких учать українську мову.

До шкіл, які бажають брати участь у конкурсі — прохання повідомити УНСоюз до кінця вересня.

За найкращі есеї й афіші будуть такі нагороди для учнів: три нагороди за найкраще есеї — в середньошкільній групі; три нагороди за найкращі есеї для учнів 7-ої і 8-ої кляс; і три нагороди за найкращі афіші для учнів 4-ої до 6-ої кляс народних шкіл. Вищеподані нагороди складаються із бондів, грамот та безплатного перебування на одному із літніх таборів на Союзівці влітку 1989 року.

За участь в конкурсі всі

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Михайло Боровик

ГАЛИЦЬКА МИТРОПОЛІЯ — ЇЇ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

III.

Уже за єпископства Варлаама Шептицього 1714 року прийшла угода (т. зв. Конкордія) заключена з латинським львівським архиєпископом Іваном Скарбеком, яка нормувала відносини обох обрядів. Лев Шептицький був рукоположений 14-го травня 1749 року на єпископа львівського. Він старався продовжувати діяльність свого світлого попередника і стрия Атанасія, що був Київсько-Галицьким митрополитом. У 1761 році Лев докінчив будову нової Катедри Св. Юра, а десять років пізніше наіменував каноніків і прелатів, що мали творити капітулу, вибудував архиєпископську палату й мешкання для каноніків, піклувався папською колеґією Театинів у Львові. Після смерти митрополита Володковича, Лев як його помічник перейняв митрополичу катедру Києво-Галицької митрополії, пропонуючи, щоб Львівську епархію піднести до гідности митрополії. Одначе до того не дійшло з політичних причин. У цей час в Галичині припадають реформи цісаря Йосифа II; обставини дещо змінилися в користь українсців. Цісар приказав, щоб усі обряди в Галичині користувалися рівними правами, скасував невільниче підданство селян, звільнив дяків від військової служби, будував школи і т. д. Одначе після смерти Йосифа II 1790 року польська шляхта, польський клир під проводом латинського (польського) львівського єпископа Каєтана Кіцкого, робили заходи про привернення латинникам давніших преропатив.

Тоді обидва українські єпископи львівський Білянський і перемиський Максиміліян Рило вислали своїх генеральних вікаріїв до цісаря Леопольда II, а він затвердив усі ті права, що ними від кількох літ користувалася Українська Церква. Між проханнями була теж просьба про відновлення Галицької митрополії. Відновлення Галицької митрополії набрало певного ускладнення; канонічного порядку, бо ще жив митрополит Київський Ростоцький, а також політичні причини, мадяриуніяти противились тому, щоб належати до Галицької митрополії, а також після поділу Польщі, кордони були змінені та були певні перешкоди управляти епархіями в другій державі. Тому заходи мукачівського єпископа Бачинського були неуспішні, він пропонував, щоб до Галицької митрополії були включені і Закарпатські епархії.

У цей час у Відні мали інші клопоти; тоді йшла війна з Наполеоном і то для Австрії дуже некорисна, тому справа нашої Церкви зійшла на другий плян. Завдяки клопотанням о. Михайла Гарасевича, генерального вікарія львівської епархії, цісар вислав до Риму письмо в 1806 році, в якому домагався відновлення Галицької митрополії, з вимогами, щоб майбутній митрополит мав ті самі права, які мав Київський митрополит і які були ґарантовані при укладенні Берестейської унії. На митрополита цісар висунув перемиського єпископа Ангеловича і Папа окремою буллою 1807 року відновив Галицьку митрополію з правом Київської митрополії, одначе торжественний в'їзд А. Ангеловича на галицький митрополичий престол відбувся 25-го вересня 1808 року. В час наполеонських війн (1809 - 1812) і після окупації Відня, 13-го травня 1809 року „польське революційне військо" зайняло Львів 27-го травня 1809 року. Генерал польського війська Рожецький наказав сконфіскувати митрополичі добра. Митрополит мусів потайки покинути Львів зі своїм генеральним вікарієм о. Гарасевичем. На донос населення польська поліція їх арештувала в селі Сенечола, біля Долини, і відвела їх до Стрия, але в цей час вже наспіла вістка, що австрійське військо знову зайняло Львів, тоді їх звільнено і вони 23-го червня 1809 року вернулися до Львова.

Коли настали мирні часи митрополит поїхав до Відня, щоб там особисто представити найпекучішу потребу Церкви. Австрія не була зацікавлена в тому, щоб нашу Церкву латинщити, як це робили протягом століть поляки. Митрополит за короткий час наладнав міжепархіяльні відносини, поліпшив умовини виховання священиків і упорядкував церковні добра. Наша Церква тепер прийняла назву „Греко-Католицька" і ця назва затрималася до 1946 року. Ангелович в часі наполеонської війни набрався недуги з якої вже не вилікувався і так 9-го серпня 1814 року помер. Галицький митрополит Ангелович поклав тривкі основи під цю митрополію, що на протязі дальших 150-ти літ сталася оборонною вежею, за якою не тільки збереглася віра, але й наша українська національність. Після смерти Ангеловича 1814 року, прийшов на митрополичий престол перемиський єпископ Михайло Левицький. На митрополичому престолі перебув 42 роки і його митрополитування становить важливий період у житті Греко-Католицької Церкви. На цей час припадає „Весна народів" (1848) і важливі зміни в нашому громадському та й політичному житті. Створилася „Галицько-Руська Матиця", одна з його заслуг. Він також зайнявся справами шкільництва, поляки не хотіли допустити до організації українських шкіл, чого митрополит добився і декретом з 1818 року дозволено запровадити українську мову в тих школах де була більшість українських дітей. Він подбав про матеріяльне забезпечення священиків. Заснував у Перемишлі, разом з єпископом Снігурським Дяківський інститут, де виховувалися дяко-вчителі. В 1850 році митрополит розпочав заходи до заснування Станиславівського єпископства, ця справа, однак, протяглася аж до 1885 року. Оцінюючи його заслуги, австрійський цісар іменував митрополита примасом Галичини, а Папа Пій IX в 1856 році іменував його кардиналом. Не диво, що доба митрополита Левицького датується, як переломова доба на шляху цілковитої українізації Греко-Католицької Церкви. Помер митрополит 14-го січня 1858 року; похований в Уневі. Левицький був другим кардиналом після Ісидора.

Продовження буде

В Оттаві...

(Закінчення зі стор. 1)

Ірина Макарик (Оттавський університет), виступатимуть проф. Павліна Левін (Гарвардський університет) з доповіддю „Українська народна релігійна драма", проф. Гарві Ґолдблат (Оттавський університет) на тему „Православна слов'янська спадщина та ранні аспекти питання української мови" та проф. Ярослав Розумний (Манітобський університет) на тему „Релігійні мотиви в сучасній українській літературі".

Програму наукового симпозіюму підготовили проф. І. Макарик та проф. Б. Боцюрків. Спонзорами цього симпозіюму є Оттавський та Карлтонський університети, при допомозі Шевченківської Фундації. Симпозіюм є відкритий для публіки.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКА ГАЗЕТИ „Більд" повідомила, що за викуп німецького громадянина Рудольфа Кордеса, який був звільнений з полону ливанськими терористами, було заплачено 40 мільйонів західньонімецьких марок (22,2 міл. долярів). Кордес і другий німець, Альфред Шмідт, були захоплені мусулманами-шіїтами у Бейруті в січні 1987 року, зараз після того, як на франкфуртському летовищі був заарештований поліцією Мохаммед Алі Гамаді, обвинувачений у захопленні американського пасажирського літака в 1985 році. Шмідта звільнили терористи 7-го вересня 1987 р., а Кордеса вони надіялись виміняти за заарештованого Гамаді. Міністер закордонних справ західньонімецького уряду Ганс-Фрідріх Ґеншер й інші офіційні особи не заперечують, що Кордес був викуплений.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ ФРАНЦІЇ Жан-П'єр Шевенман заявив кореспондентам, що теперішній соціялістичний уряд плянує значно зменшити збройні сили і тим самим заощадити витрати на оборону, хоч бюджет оборони не буде зменшений, а заощаджені гроші будуть перекинуті на модернізацію зброї. Оборонний бюджет Франції в наступному році становитиме 192,4 більйони франків (32 більйони дорярів).

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ Їцак Шамір прибув до Мадярщини і його на летовищі в Будапешті вітали заступник міністра закордонних справ Ляшльо Ковач і Джозеф Гайду, шеф протоколу в уряді. Шамір має в пляні зустрінутись з багатьма іншими політичними діячами Мадярщини і керівником компартії Кароліі Ґрошом.

КОНТРАДМІРАЛ РИЧАРД М. Трулі, відповідальний директор за випуск міжпростірної ракети, заявив, що в середу 14-го вересня ц.р., відкладено справу вирішення коли випускати у простір цю першу від нещасного випадку „Чаленджера" ракету. Виявляється, що справу перерішив цим разом гураган „Ґілберт", загрожуючи місцевості Гюстон в Тексасі, де інженери працюють над останніми поліпшеннями. Все ж таки він вірить, що, не зважаючи на всі затримки, ракета таки вилетить у простір в останньому тижні вересня.

ДОНАЛД П. ГОДЕЛ, секретар Департаменту внутрішніх справ, заявив, що Департамент крайової обслуги парків рішив змінити деякі зі своїх встановлених навичок, що буцімто природа прийде собі сама на допомогу в нещастю. З огляду на те, що так не сталося у випадку цьогорічних лісових пожеж, а зокрема у крайовому парку Єлловстовн, тому й запало нове рішення.

ОПИТ, ПЕРЕВЕДЕНИЙ телевізійною мережою Ей-Бі-Сі, виявив, що 90 відсотків американських громадян не погоджується на те, щоби леґалізувати продаж наркотиків. Як причину свого рішення, більшіть висловились, що леґалізація наркотиків збільшить драстично злочинство в країні.

СПІКЕР ПАЛАТИ Репрезентантів Джим Райт понад п'ять годин зізнавав перед Комісією етики Палати Репрезентантів, оправдаючись від закидів неетичної поведінки. Закінчивши зізнання, він вийшов дуже задоволений з цілого перебігу справи, заявляючи, що на його думку це був дуже добрий і наскрізь позитивний день, з чого він є дуже вдоволений.

Найстарша членка 43-го Відділу СУА

На відвідинах у О. Слюзар сидять (зліва): Наталія Прохурська, Олена Слюзар, Ірина Райнер, стоять: Марія Данилів, Анастазія Жилава, Анна Суха, Анна Максимович, Марія Куземська, Людмила Чайківська.

Олена (Галя) Слюзар народилася 1-го червня 1897 року в Таврові (пов.Бережани). Вона була наймолодшою дитиною о. Еміліяна й Олени з Громницьких де Правдзіц Дудровичів. До школи ходила в Дмухавці і в Тернополі, 1914 року закінчила матурою ліцей французьких Сестер Св. Йосифа, а в 1920 р. склала учительський іспит.

З 1920 року Олена згадує подію, що була виявом її великої відваги й притомности ума. На приходстві квартирував тоді большевицький штаб, який відступаючи хотів забрати з собою о. декана Дудровича. Галя тоді копнула і пхнула за двері жида — комісара, який з нагайкою в руках хотів арештувати її батька, і затріснула двері. Щасливо тоді Дяченкові козаки в'їжджали вже до села, й большевики втекли. Ця подія була описана сусідом дідичем Кшечуновічом в польському тижневику в Лондоні з 7-го жовтня 1979 року.

18-го жовтня 1921 року Олена вийшла заміж за адвоката д-ра Романа Слюзара. Щоб дати працю нашим молодим жінкам, вона заклала робітню жіночого одягу у Підгайцях, відтак трикотажню ім. Олени Пчілки в Микулинцях, яка проіснувала аж до 1939 р. По переїзді до Бучача включилася в місцевий Відділ Союзу Українок і стала головою Марійської дружини при Церкві оо. Василіян. З настанням державної суспільної опіки в 1937 р. очолила її український відділ, як неплатний організатор допомоги та її розподілу між потребуючими.

Як делеґатка Союзу Українок з Бучача, Олена взяла участь у Світовому Конгресі СУА в Станиславові, на якому в нарадах і дискусіях виступала проти мішаних подруж. Цей її виступ коментував популярний і відомий з протиукраїнської настанови „Кур'єр цодзєнни". В 1939 р. совєтська влада заарештувала д-ра Р. Слюзара. Олена виїхала з дітьми, щоб уникнути вивозу, долі родин арештованих. Рівночасно робила заходи в найвищих інстанціях за звільнення чоловіка. Подібні заходи робила в часі пацифікації, коли особисто інтервенювала до польських високих військових та цивільних властей.

В 1949 р. Олена приїхала з родиною до Філядельфії, де відразу стала діяльною в СУА і в ЗУАДК-у. 25-го листопада 1952 року помер нагло на серцеву атаку д-р Р. Слюзар. Прийшовши до себе по цьому важкому ударі, Олена стала активною в 43-му Відділі СУА (членом СУА вона є від 1932 р.), в Апостольстві Молитви, якого членом є від 1912 р. і в Марійській Дружині, до якої належить від 1932 р.

Тепер Олена живе у Вільмінґтоні із своїм сином д-ром Олегом. Хоч роки її життя посунулися значно вперед, а трикратне зломання ніг в минулому залишило в наслідках прикріплення її до крісла-візка, Олена не здається. Вона цікавиться родинними й суспільними справами, читає пресу, пише листи, варить, пече... Вона завжди зайнята. Вона навіть приїжджає до Філядельфії на важні й цікаві імпрези.

7-го червня 1987 р. Союзянки з 43-го Відділу з Філядельфії відвідали нашу визначну членку Олену Слюзар у Вільмінґтоні, щоб вшанувати її з 90-річчям. Було сердешне вітання, гарне прийняття, яке ювілятка зготувала для нас, веселі розмови та співи. Олена мало змінилася, приємна, говірка, сердешна. Розказуючи про своє життя, сказала:

„Так у загальному минуло моє життя. Одне можу сказати, що ніколи в моєму житті спонукою моєї праці не були ані амбіція, ані честолюбність, ані особиста користь. Навпаки, дуже часто моя діяльність матеріяльно нам шкодила. Але це ніколи не було для мене чи для мого мужа важне. Важне було, що в даному моменті треба було щось зробити, а не знаходився ніхто інший, щоб міг це виконати".

У прийнятті участь взяли також діти Олени: наймолодша Софія, магістер філософії, яка є редактором американського журналу „Проблеми комунізму". Галя Салій, що має дітей Марту, Галю й Романа, Стефа Жмуркевич — її діти Маруся й Тереня, і д-р Олег, що є лікарем у Вільмінґтоні, Дел.

Цього року ми не могли скористати з запрошення й відвідати Олену в день її 91-их уродин, бо саме цього дня відбувалися у нас Служба Божа й поминки в 40-ий день смерти голови нашого Відділу С. Пушкар. Але наші думки були з нею, а в цих думках було щире бажання для неї. Багато щедрих Божих ласк та довгих ще років Вашого цінного життя!

Ірина Райнер

НЕ ГУСЯТИНСЬКИЙ, А ГУСТИНСЬКИЙ ЛІТОПИС

У вістці п.з. „Мадярський журнал помістив статтю українського науковця" („Свобода", ч. 159, 20-го серпня ц.р.) треба читати: „Д-р Перфецький тепер працює над перекладом Густинського літопису (пам'ятка початків XVII сторіття), який також буде включений до ювілейної серії". Ред.

Є. Садовський — у 75-ліття

Сповнилося 75 років Євгенові О. Садовському, культурно громадському і церковному діячеві, диригентові і композиторові українського хорового мистецтва.

Наш ювіляр народився у священичій родині о. Івана Садовського, дня 5-го травня 1913 року в селі Ріпневі біля Львова. В родині було четверо дітей, Євген був третій. Півторарічною дитиною лишився півсиротою, померла мама.

В селі Стінка, куди призначили батька на парафію, малий Євген закінчив народну школу а середню освіту здобув у гімназії Рідної Школи в Золочеві. Вже у п'ятій клясі диригував гімназійним хором. Мав музичні і артистичні здібності, цікавився і любив хорове мистецтво, студіював музику і був активним членом театрального гуртка та любив виступати на сцені. В діточому сиротинці, сестер Василіянок в Золочеві працював з малими дітьми, підготовляв діточі вистави, особливо на св. Миколая. В свята і неділі сідав у крилосі разом з дяками і співав під час Святих Літургій у церкві.

В 1933 році вступив до театру Карабіневича, згодом до театру Сарамаги, а відтак до театру ім. Тобілевича в якому працював чотири роки. Тут мав нагоду стрінутися з театральними корифеями, як подружжя Бенцаль, Рубчак та іншими. Пізніше перейшов до театру Й. Стадника, в якому, крім виступів на сцені в різних ролях, навчав поодиноких артистів сольових і групових пісень.

В часі совєтської окупації західньоукраїнських земель ювілят працював у театрі ім. Івана Франка в місті Станиславові, підготовляв групові виступи акторів і вчив у двох школах. Одна з тих шкіл дістала „перехідний прапор", їздила до Києва, але без Садовського. Це саме трапилося з Гуцульським ансамблем, де ювілят був диригентом, але до Києва його не пустили.

За німецької окупації театр ім. Івана Франка в Станиславові поставив на сцені оперетку „Наталка Полтавка", Євген Садовський під час двох дій диригував оркестрою, а в третій дії виступав на сцені і співав ролю Петра.

Воєнні часи були дуже тяжкі, брак харчів, медикаментів, часто лікарської помочі, гігієнічних засобів, як мило, і з тих причин хвороби були дуже поширені. Євген захворував і пролежав у ліжку більш, як півроку. Потім знову прийшла ще тяжча хвороба, тиф. Повернутися до праці в театрі він зміг тільки через рік. Та воєнний фронт посувався чим раз далі на захід і треба було покидати Станиславів. Ювілят задержався в Самборі і тут зорганізував з утікачів, колишніх акторів театру, чоловічий хор, з яким відбував турне доки було можливо. Та восени 1944 року прийшлося Євгенові покинути рідні землі назавсігди. Задержався в Австрії (Інсбруку) і тут застав його кінець війни. В Інсбруку одружився, там народився його одинокий син Борис. Виглядів на поворот не було. Совєти вели пропаганду за повернення на „родіну", щоб потім виловлювати і силою вивозити своїх „ворогів", які критикували їх нетуманну політику і комунізм взагалі. На терені Австрії й Німеччини американська харитативна організація УНРА організувала табори для переселенців, доставляла їм харчі і найконечніші речі, потрібні для життя. Євген брав лекції співу в проф. Гаґенавера і в той же час зорганізував хор, співав у церквах, радіо і давав концерти в таборах для наших людей. Один з численніших і кращих хорів був хор „Ватра", основником і членом якого був Євген. Він також був сталим диригентом на европейському континенті.

Після приїзду до Канади знову організовує хор „Ватра" і виступає з концертами перед українськими громадами в Канаді.

З Канади переїжджає до ЗСА, осідає в Клівленді і тут працює дяковчителем, провадить церковний хор в Церкві св. апостолів Петра і Павла, а відтак св. Марії, а від 1964 року в Церкві св. Йосафата, теперішній катедрі, осідку владики Роберта.

В 1955 році в Клівленді організує чоловічий хор „Дніпро", який в 1962 році доповнює жіноцтвом, а 1968 року малою симфонічною оркестрою.

Хор „Дніпро" розгорнув широку діяльність не лише на терені великого Клівленду, але зі своїми виступами виїжджає до інших місцевостей: Чикаго тричі, Дітройт тричі, Боффало, Торонто тричі, Рочестер, Монтреаль, Ню Йорк, Філядельфія, Вашінґтон двічі, Пітсбург тричі і інші. У Вашінґтоні хор виступав у складі біля 100 осіб на відкритті пам'ятника Тарасові Шевченкові. В часі Різдвяних свят хор виступав з колядками в церквах, телебачені, Клівлендській бібліотеці, університетах Клівленду, Акрону і Кентону.

В 1959 році хор виконав ювілейний концерт для вшанування Александра Кошиця, а 1963 року — Миколи Лисенка.

В Клівленді 20 років Євген працював з молоддю в парафіяльній школі св. Йосафата, провадив діточий хор, вчив співу, готував діточі вистави, п'єси як „Коза Дереза", „Пісня Весни", „Лісова Царівна", „Ведмежа порада" (лібретто та музика Садовського) і „Червону шапочку". Знову з хористами й хором „Дніпро" дуже успішно поставив кілька вистав, між ними оперетку „Наталка Полтавка" і „Сватання", які громадянство чисельно відвідувало, оплескувало і в цей спосіб висловлювало свою вдячність, диригентові і хористам за такі чудові культурні імпрези. Їх повторено з великим успіхом в Чикаго. Похвальні і прихильні рецензії в українській пресі написали Григорій Китастий, А. Добрянський і Д. Грушецький.

Громада великого Клівленду відзначила 70-ліття ювілята ювілейним бенкетом, а в 1983 році „Днем Євгена О. Садовського", наділила його грамотою признання і вдячности за довголітню культурну працю в громаді.

Акомпаніятором хору була Марія Грушкевич, часом акомпаньювали молоді дебютанти Марта Савчак і Борис Садовський. Довгими роками Управу хору очолювали Петро Гордійчук, інж. Роман Трешньовський, д-р Зенон Голубець і Олег Мороз.

В дні 6 червня 1970 року хор відзначив своє 15-ліття, ювілейним концертом і бенкетом. Громадянство взяло численну участь в тих імпрезах і тим виявило вдячність і признання диригентові і хористам за українську пісню, культуру, яку довгі роки для громади і околиці так корисно і успішно хор „Дніпро" ширив.

Маестро Є. Садовський

Програму ювілейного концерту відкрив Микола Кавка, а історію хору розказав д-р Зенон Голубець. Покійний редактор Іван Ставничий пишучи про цей концерт висловив ...„признання і велику похвалу диригентові і хорові за жертвенну працю, яку завершено цим високої кляси концертом. Слухачі концерту хору „Дніпро" розходилися нерадо, зачаровані прекрасним звучанням, захоплюючої української пісні в чудовому виконанні".

Довгі роки хор „Дніпро" ширив українську пісню під проводом Євгена О. Садовського. Виступи хору все були на високому мистецькому рівні, з досконалою інтерпретацією, чистими голосами і чарували та захоплювали глядачів. Репертуар пісень хору „Дніпро" був дуже широкий і різноманітний. Виконувалися пісні релігійні, історичні, народні, побутові, колядки, щедрівки, пісні веселі, жартівливі, які зворушували слухачів, підносили їхні душевні почування, були „Євшан-зіллям" яке пригадувало рідний край, молодість, хвилювало національними почуваннями та гордістю за приналежність до великого і славного українського народу.

Хор „Дніпро" здобув загальне визнання і належав до найкращих хорів тут поза межами рідних земель. Він успішно поширював між чужинцями українську пісню, хорове мистецтво і культуру нашого народу, та своїми виступами привертав увагу чужинців до проблем українського народу.

Треба ще коротко підчеркнути композиторську працю ювілята, який збагатив своїми композиціями українське хорове мистецтво з нагоди Тисячоліття Християнства в Україні піснями: „Слався навіки", „Молитва за Україну", „Київські Дзвони". Опрацював церковний репертуар до Служби Божої. Має також багато композицій сольо, дуету і легкого жанру. Видані твори розійшлися і здобули позитивні відгуки, не лише в диригентів, але також в музикологів, таких як проф. О. Залєвський, проф. А. Гнатишин, проф. Федорів і другі. А пісня „Де гори Карпати" (слова і музика Садовського) стала „Євшан-зіллям" для слухачів.

Треба з признанням і вдячністю згадати про дружину маестра Стефу, яка своєю вдачею і терпеливістю впливала та допомагала мужеві в цій культурній і всебічній праці.

Приятелі та українська громада Клівленду щиро вітають маестра Євгена О. Садовського з 75-літтям і бажають йому багато здоров'я і сили для дальшої успішної праці, ширення української неперевершеної і невмирущої пісні. Шасти Боже!!

Іван Фур

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН у вівторок, 13-го вересня ц.р., дав зарядження негайно виплатити частину залеглих платностей ЗСА до Організації Об'єднаних Націй, а з цим й початок наладнання конфлікту, що тягнеться вже вісім років між його Адміністрацією і ООН. В протилежності до дотеперішньої критики ООН, президент Реґен публічно признав, що ЗСА мають залеглість супроти цієї міжнародної інституції і повинні із заплатити. Він зарядив негайно виплатити 44 міл. дол., натякаючи при тому, що виплатить також 144 міл. одобрених Конгресом на наступний рік, який починається 1-го жовтня ц.р., а також доручив Державному департаментові опрацювати плян сплати Об'єднаним Націям залеглих 520 міл. дол.

Ділимося сумною вісткою, що по тяжкій недузі відійшов у Вічність 4-го вересня 1988 р. на 76-му році життя

бл. п.

ВАСИЛЬ ЯКИМЕЦЬ

ПОХОРОН відбувся 10-го вересня 1988 р. з української католицької церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Маямі, Фльорида на цвинтар Miami Memorial, Florida.

Залишив у смутку:
дружину — ОЛЕНУ
дочку — ІВАННУ з мужем МИКОЛОЮ
внуків — РОМАНА, ГАЛИНУ, ОЛЬГУ

Ділимося з Рідною, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в середу, 31-го серпня 1988 р. відійшла у Вічність

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАТИ І СЕСТРА

бл. п.

МАРІЯ ОЛЕНА БУДУРОВИЧ з роду ЛЕВИЦЬКА

нар. в Гостові, повіт Товмач, Зах. Україна.

ПОХОРОНЕНА в суботу, 3-го вересня 1988 р. на цвинтарі St. Mary's в Міссісаґа, Онт., Канада.

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ за душу Покійної

будуть відслужені

в понеділок, 10-го жовтня 1988 року в катедрі св. Священомученика Йосафата в Торонто о год. 8-ій ранку та в церкві св. о. Миколая в Торонто о год. 8:30 ранку.

Прибиті важким горем:
муж — ІВАН
син — БОГДАН з дружиною ДЖІН
сестри — ІРИНА
ДАРІЯ
та ближча і дальша Родина в Україні

ПРЕЗИДЕНТ ЕТІОПІЇ ПОЛКОВНИК Менґісту Гайлє Маріям заявив кореспондентам, що урядові військові частини у північній частині країни зупинили офензивні акції „сепаратистів" і взагалі антикомуністичних партизанів у провінції Ерітрея. Відзначуючи 14-ту річницю усунення з трону імператора Гайлє Селяссі, Менґісту підкреслив, що сильна контрофензива, яка була розвинена несподівано для партизанів, нанесла їм великих спустошень. Партизани в Ерітреї, симпатизують і співпрацюють з визвольним рухом у провінції Тіґре і тепер там, згідно з інформаціями західніх кореспондентів, розпочалась перебудова цілої системи визвольного процесу і повстанської армії, яка, як кажуть тамошні командири, ніколи не складе зброї поки в Аддіс Абабі сидітимуть комуністи.

ПРИБІЧНИКИ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша одноголосно заявили, що з приходом Джеймса Бейкера на пост відповідального за виборчу кампанію справи помітно змінилися у республіканському виборчому таборі. Найбільше це можна відчути в тому, що він всеціло перебрав керування, як і рішення у всіх політичних і неполітичних справах. Для прикладу можна навести його рішення в справі негайного відходу Фредерика Малека після того, як стало відомо, що він виготовляв звіт для колишнього президента Ричарда Ніксона скільки жидів працює на високих позиціях в Бюрі статистики праці. Під рубрику рішаючого голосу Дж. Бейкера можна також підтягнути резиґнацію п'ятьох членів Коаліції американських національностей.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Бейзбольна дружина „Амбасадорс" відвідала Київ

Наприкінці серпня ц.р. в Києві побувала юнацька бейзбольна дружина „Амбасадорс" з міста Гобокен, Ню Джерзі, яка відбула два товариські змагання з бейзбольною збірною України. В першій зустрічі „Амбасадорс" переміг вислідом 4:3, в інших змаганнях — 9:3. Разом з цими юними спортовцями в СССР побували постійні співпрацівники деяких американських газет.

Крис Аві, репортер газети „Гадсон Діспечер", в розмові з киянами, між іншим, сказав: „...Саме в рідному містечку цих хлопців, Гобокені (нині там живе 45 тисяч осіб) й народився 1846 року бейзбол... До фіналу національної першости „тінейджерів" потрапляють дев'ять дружин із 1600 ! Тож киянам (а я щасливий з цієї нагоди провести тут п'ять днів, а не півтора, як у Москві) просто треба дочекатися своєї миті в бейзболі. І вчитися, хоча розумію: наші змагуни взяли битки в руки далеко не в дитячому віці. А в нас навіть громадські тренери шкільних дружин — непогані в минулому діючі бейзболісти".

Сабастіян д'Еліє, спеціяльний кореспондент „Джерзі Джорнал" відзначив: „Так, ваші кияни програли четвертій за силою дружині ЗСА (серед 15-літніх). І коли у моїх земляків-кінематографістів вийде щось путнє з фільмом про це турне, то будьте певні: ваші змагуни не матимуть вигляду дилетантів. Крім цього, вони чудові хлопці — дружні, привітні...".

Джов Райнгард, „ковч" дружини „Амбасадорс": „Ви запитуєте, чи я професіонал? Це дивлячись у якій сфері. Одне слово, служу в поліції. А за бейзбольну діяльність — ніяких грошових винагород. Скажете, навіщо мені ці турботи. Та знаходжу час, аби тренувати юнаків ще й з американського футболу, кошиківки. Нам дуже важливо, щоб вони не стали на шлях „кримінальстів". Розумієте мене? Активний спорт проти потенціяльної злочинности. Тож у кожному навчальному закладі — типу середніх шкіл, коледжів — бейзбольний інвентар завжди доступний... Тим паче, що соціяльні важелі спорту розуміють спонзори. От і наших „Амбасадорів" підтримує продовольча компанія „Тако Белл".

Лев Теуш, співробітник відділу спортових ігор Української Ради ФДСТ профспілок сказав гостям: „Для нас віковий аспект бейзболу ще важливіший. Нинішня збірна України — дружина дорослих. Але навіть непоганому вчорашньому легкоатлетові або гендболістові важко за неповні два роки зрівнятися з клясою гри (нової для нього) з американським бейзболістом, нехай і в півтора рази молодшим. Адже цей хлопчина з Ню Джерзі був активний в серйозному бейзболі ледь не з дошкільної пори. Висновок? Сьогоднішні наші змагуни ніколи не наздоженуть заокеанських колег... Тож нехай за роки студентства наші „збірники" проваряться, як то кажуть, у цьому котлі матчів і турнірів — усе знадобиться, аби нове покоління таки зіграло не гірше „Амбасадорів". А перемоги гостей не повинні „заводити" тренерів нашої дружини на прочуханку. Розважлива порада западе глибше".

Висліди футбольних змагань українських клюбів

У 21-ій рунді ігор за чемпіонат вищої ліги СССР лідер Дніпропетровське „Дніпро" (32 т.) перемогло Одеський „Чорноморець" вислідом 2:0, завдяки чому закріпили свою чолову позицію. Київське „Динамо", що має в запасі три змагання, зазнало поразки на виїзді в Москві з місцевим „Торпедом" вислідом 0:2. Після цих змагань Київ далі займає друге місце з 28 точками.

Донецький „Шахтар" закінчив ремісом свою зустріч з московським клюбом „Спартак" — 0:0. Харківський „Металіст" зазнав поразки на виїзді в Казахстані з клюбом „Кайрат" — 0:2. У показнику табелі „Чорноморець" займає восьме місце, „Металіст" дев'яте (по 20 точок), „Шахтар" 10-те з 19-ма точками.

О. Заваров в Італії

У суботу, 3-го вересня ц.р., Олександер Заваров, один із чолових футболістів київського клюбу „Динамо" відбув свою останню зустріч в складі тієї дружини перед виїздом до Туріну в Італії, де протягом трьох років буде виступати в складі славнозвісного футбольного клюбу „Ювентус".

Згідно з поданими інформаціями в київській „Спортивній газеті" з 25-го серпня ц.р., цей італійський клюб погодився заплатити високу ціну за цього українського футболіста — 5 мільйонів американських долярів. Як і можна було сподіватися, більша частина тієї суми опинилася в російських руках. Два мільйони забрав Олімпійський Комітет СССР на оплату витрат, пов'язаних з участю збірної імперії в Олімпійських іграх в Сеулі, Південна Корея. Журнал „Аргументи і факти" повідомив, що транспортові витрати на збірну СССР якраз і виносять згадану суму.

Отже, крім українських талантів, що змушені репрезентувати цю „диявольську імперію" на цьогорічній Олімпіяді, російські спортові політруки фінансуватимуть цих спортових рабів за гроші, забрані за вихованця українського футболу. Один мільйон на „державний б'юджет" СССР і два мільйони київському „Динамо". Коли один із кореспондентів запитав Олександра: „Що дістанеться особисто вам?", то він відповів: Той самий контракт — один з його пунктів — змушує мене утриматися від конкретної відповіді. Скажу лише, що я одержуватиму заробітну платню в межах, передбачених для радянських спеціялістів, які трудяться за кордоном". На запит, як відреагували на зміну у його житті вдома, відповів: „Перелякалися. А моя дружина Оля і мій старший син Олесь сказали, що вірять у мене. Валерик — той ще нічого не розуміє. — За ними скучатиму, пляную забрати їх в Італію десь в жовтні, коли повністю влаштуюся".

Це, мабуть, затяжна економічна криза імперії змушує спортових політруків торгувати людьми, в цьому випадку футболістами. Вже раніше вони продали австрійському клюбові „Рапід" футболістів українського походження Зінченка і Шавла, далі Блохіна клюбові „Форвертс" в Штаєрі, Австрія, Буряка з харківського „Металіста" до Фінляндії, грузина Хідіятулліна до Франції. Незабаром розпочнуть виступи на північноамериканському континенті старші совєтські гокеїсти.

Пошесть виїзду совєтських спортовців в країни „гнилого заходу" несамовито поширюються. Велика більшість цих спортовців тільки й чекає нагоди, щоб вирватися із совєтського „раю".

(от)

Передолімпійські розсипки

Немає сумніву що спостережливі читачі, які уважливо слідкують за подіями у спортовому світі, від останніх двох ігрищ мусіли запримітити тенденцію до змін у двох напрямках: перша — це взаємини між аматорським та профспортом у рамках Олімпійських Ігрищ (О. І.), а друга — це включення у програму змагань все нових та нових ділянок спорту.

В Олімпії, де відбувались ігрища, не було ані снігу, льоду чи води, і тим самим зимові та водні змагання не відбувались. Не відбувалось також цілий ряд інших змагань, наприклад, перегонів на конях, роверах, дружинових із м'ячами тощо, а всі дії відбувались на одному місці, на стадіоні.

Переможцям накладали на голову лаврові вінки, їх окружали пошаною та славою, вони не тільки були звільнені від оплат податків, але в деяких осередках отримували навіть грошові винагороди.

Як французький барон П'єр де Кубертен відродив в 1896 році О. І. та зорганізував першу Олімпіяду в Атенах, деякі галузі спорту, після застою у середньовіччю, почали відновляти свої пелюстки. Йому, де Кубертенові, завдячити слід не тільки започаткування новітньої Олімпіяди, але також у великій мірі розвиток багатьох ділянок спорту.

Деякі атлети ставали до старту у дивовижних, чудернацьких строях, одні у капелюхах (для гідности), другі у кепках, інші у візерунках що сьогодні викликали б гомеричний реґіт. Проте сніжно-біла мантія аматоризму окрилювала наснагу атлетів до змагу.

Перший конфлікт у питанні аматорського і професійного спортів виринув на О.І. в 1912 році у Стокгольмі, після того як шведський король вручив дві золоті медалі змагунові індійського походження із ЗСА, Джимові Торпові за побіди у п'яти-та-десятизмагах. Довідавшись що Торп, як пів-професіонал, виступав також у двох інших, зовсім окремих ділянках спорту, медалі від нього відібрали, його рекорди уневажнили. Джим Торп, якого уважали найкращим атлетом ЗСА, а то й світу, помер у нуждї 1953 року. Його справу видвигнула преса, у наслідок чого в початках 80-их років МОК переглянув справу поновно, уневажнив первісне рішення; визнано його рекорди, а обидві медалі вручено доньці. Вона зробила відбитки з них та прикріпила їх до пам'ятника свого славного батька.

Ми зумисне довше спинились на цьому факті тому, що хоча пізніше відбулись разючі та доказані явища професіоналізму, щоби не сколихнути спокійні води олімпійського ставка, МОК відвертав голову в другу сторону щоби, мовляв, поновно не скомпромітуватись.

Два устрої, дві системи

Після Першої війни совєти взялись енергічно до розбудування тіловиховних дисциплін, влаштовуючи на взір О.І. Спартакіяди. Коли після Другої війни створились два політичні бльоки, кожний із своїм устроєм та унапрямленням, це перенеслось і на ділянку тіловиховання.

В 1952 році совєти стали членом МОК, а чотири роки пізніше, як відбувались Ігрища в Мельборні, їхні війська криваво придушили мадярське повстання, а в 1968 році, тоді як в Мехіко Сиґі відбувались Ігрища, це саме повторилось у Чехо-Словаччині, а в 1980 році їхні війська напали на Афганістан, у наслідок чого президент Джиммі Картер зарядив бойкот О.І. в Москві, бо годі ж бо висилати своїх атлетів на зелені мурави та рівночасно танки, для знищення повстань чи завоювання країн.

Одначе в ході змагань виявилось, що країни східнього бльоку переважають, зокрема у жіночих змаганнях. Із східньої сторони це довело до твердження вищости устрою, бо такі країни як Румунія чи Болгарія ніколи раніше не здобували ніяких медаль, а з другої сторони закид, що це завдячується виключно спонзорстві держав, що зрештою противиться прийнятим законам МОК.

Друга сторона медалі

В ділянці амі-профі також не без гріха через комерціялізм та бажання реклямувати вироби даних фірм. Це наглядне в тому, що всі оті олімпійські чемпіони чи першуни інших важливих змагань, зокрема зимових, повертають лещата, лижви, черевики чи інший виряд назвою фірми до фотознімки. Здебільша совєти закуповують якісний виряд на Заході, а знаючи це, фірми та продуценти підсувають совєтським атлетам їхні вироби, очевидно безплатно, з тим, що показуватимуть їх на телевізіях чи фотознімках.

На це совєтські атлети лакомо йдуть і вони висловлюють свої міркування, що воліли б платити собі самі за готелі, мотелі, транспорт, виряд, а також порушуватись вільно та вибирати турніри чи змагання (це й в тенісі), як повинуватись нормам вже заздалегідь усталеним. Свободи рухів бажають.

Відносно атлетів ЗСА, не є ніяким секретом що Мері Лу Реттон заробила собі у 1984 році 5 міл. дол., що ряд інших, як Карл Луїс став також мільйонером (і його чорні не люблять, бо прихиляється до стилю життя білих) що...назвіть тільки прізвища і виринає сума їхніх подвигів.

Щоби обминути позірні закони аматорства, прийнято нове рішення, а саме що не конто даного атлета можна складати певну суму, а не йому в руки. І це рішення прочищує тих мільйонерів-грішників, як крізь ситко пурґаторії та нірвани.

Так довго, як інсуватимуть обидві політсистеми, так довго пускатимуть блах ман аматорства для публіки, яка зрештою не цікавиться справами амі-профі.

Нові напрямні та рішення

В 1984 році організатор та голова ОК ЗСА передав як чистий прихід із О.І. 13 міль. дол. Тоді, як атлети країн східнього бльоку користувались всіми удогідненнями, деякі із ЗСА, прямо із фінансових причин — компанія не дала відпуски, чи не згодилась оплачувати за час відсутности, — мусіли відпасти.

Мільйони в банку, але немає грошей на тренінґ? Піднявся крик і протест, в наслідок чого запала ухвала ОК ЗСА, що якщо певні атлети неспроможні взяти участь у кваліфікаціях чи тренінґах, то недобір у фондах повинен покрити О. К. Це бодай до певної міри вирівнює перевагу східнього бльоку, хоч неодмінно слід сподіватись що крізь слизькі руки просунуться сотні тисяч долярів.

Але тоді як це рішення ОК ЗСА прийняли як нормальне, сподіване, то ухвалу ОК СССР, що її подано до відома декілька днів пізніше — ось як вона звучить: змагуни — (нки) що **входять у склад совєтської екіпи, за побіди, якщо вийдуть першими,** одержать 19,047 дол., ті що займуть друге місце — 7,937 дол., а за третє місце — 4,761 долярів винагороди від держави — уважається надзвичайним.

Це — небуденне рішення, і щоб не напоротись з нашим коментарем на закид необ'єктивности, краще зажждемо на розвиток дальших подій.

Ф. Лукіянович

Всі до ...

(Закінчення зі стор. 2)

ву 10-ох депутатів Верховної Ради УССР, в якій вони на 4-ох сторінках машинопису засуджують спільну конгресову резолюцію, як втручання у внутрішні справи УССР, заперечують переслідування віруючих в Україні і оправдують рішення совєтського уряду розв'язати Українські Церкви, бо ці Церкви були „прислужницями фашистських загарбників".

Спікер Дж. Райт переслав це письмо американській Комісії безпеки і співробітництва в Европі, яка популярно є знана, як Гельсінкська комісія.

За підписом голови С. Гоєра, конґресмена з Мериленду, і заступника голови Д. ДеКонсіні ця комісія відповіла 1-го червня. На майже шістьох сторінках машинопису вона заперечила всі совєтські твердження, пригадала в подробицях якими методами знищено обі Українські Церкви і на прикладах навела, що переслідування віруючих на жаль ще і далі існує мимо того, що Совєтський Союз, підписуючи Гельсінкські угоди в 1975 році, зобов'язався „респектувати свобідне право людини визнавати і практикувати чи то одинично, чи в злуці з іншими релігію, чи віровизнання згідно з її власним сумлінням". А їхня комісія, вони пригадали, є законом зобов'язана слідкувати за порушеннями Гельсінкських угод усіми державами, що їх підписали, включно з СССР, і урґувати перед ними, щоби вони ті угоди респектували. Тому й в такому дусі, а не з наміром втручання у внутрішні справи, вони відповідають на цей лист, запрошуючи рівночасно до дальшого діялогу. Покищо не наспіла ніяка дальша відповідь зі совєтської сторони.

Орест Дейчаківський, який працює в Гельсінкській комісії в ділянці іміграційних справ і вишколу нових урядовців і який брав участь в недавній конференції у Відні, підкреслює знаменний факт, що це перший раз, що Верховна Рада УССР пише до американського Конґресу і інституцію того Конґресу дає таку вичерпну відповідь на нього. Цей ідейний американець українського роду додає, що С. Гоєр і його заступник Д. ДеКонсіні є добре обізнані з українською справою. Конґресмен Гоєр ще 19-го квітня ц. р., вніс в Конґресовий рекорд (том 134, ч. 50) свою заяву, в якій натавровує переслідування віруючих в Україні, а сен. ДеКонсіні часто веде акції в Сенаті і перед совєтським урядом в обороні українських правозахисників.

А конґресмен В. Ліпінскі з Іллиной, який спонзорував резолюцію в справі нашого Тисячоліття в Палаті Репрезентантів, у своїй реакції на лист депутатів УССР, сказав, що „в моїх очах, ми нарушили їхній болючий нерв".

Тому нехай ці наведені тут виступи американських політиків, які так тісно є получені з нашим Тисячоліттям, будуть заохотою для кожного прибути і взяти участь у відзначенні українського Тисячоліття в центрі вільного світу, у Вашінґтоні, в днях 7-го, 8-го і 9-го жовтня ц. р.

Конкурс...

(Закінчення зі стор. 2)

школи і учні отримають грамоти, або плякети.

Бажанням УНСоюзу є, щоб усі українські школи узяли участь в конкурсі; тим самим уже розіслано інформації на адресу кожної української школи, яка йому була відома.

Це з черги є ще один спосіб, яким УНСоюз служить українській громаді.

Якщо б українська школа у вашій громаді ще не отримала інформації про вищеподаний конкурс, то просимо негайно повідомити УНСоюз на адресу: Andrew Worobec, Fraternal Activities Coordinator, Ukrainian National Association, 30 Montgomery St., 3rd Fl., P.O. Box 17 A, Jersey City, N.J. 07303; tel.: (201) 451-2200, Ext. 56.

НЕ ТА УСТАНОВА

У репортажі про святкування Тисячоліття у С. Бавнд Бруку, Н. Дж. („Свобода" з 13-го серпня ц.р.) слід виправити, що Осип Музичка склав привіт від Союзу Українців у Великій Британії. — Ред.